

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 9. desember 2019 av Høyesterett i avdeling med

dommer Erik Møse
dommer Kristin Normann
dommer Wenche Elizabeth Arntzen
dommer Erik Thyness
kst. dommer Tone Sverdrup

HR-2019-2297-A, (sak nr. 19-104967STR-HRET)
Anke over Hålogaland lagmannsretts dom 17. juni 2019

A (advokat John Christian Elden)

mot

Påtalemyndigheten (førstestatsadvokat Lars Fause)

S T E M M E G I V N I N G

- (1) Dommer **Thyness**: Saken gjelder lovanvendelse og straffutmåling i forbindelse med oppbevaring av eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver og reiser særlig spørsmål om grensene for hvilke forhold som rammes av henholdsvis § 190 og § 191 i straffeloven.
- (2) Statsadvokatene i Troms og Finnmark satte 8. juni 2018 A, født 20. oktober 1975, under tiltale for tre forhold. Post I gjaldt overtredelse av straffeloven 2005 § 191 jf. § 190 annet ledd «for grovt på en graverende måte å ha hatt ulovlig befattning med eksplosiver eller utgangsstoffer for eksplosiver ved å ha overtrådt brann- og eksplosjonsvernloven §§ 5, 19, 20 eller 20 a eller bestemmelser gitt i medhold av disse». Grunnlaget var beskrevet slik:
- «Fredag 3. mars 2017 på bopel i ---veien 0 i X oppbevarte han uten tillatelse store mengder ulike kjemikalier, bl.a. ca. 12 kg. KNO₃ (kaliumnitrat), ca. 5 kg. KClO₄ (kaliumperklorat), ca. 2 kg. NH₄NO₃ (ammoniumnitrat), ca. 5 liter og 3,5 kg. svovel og svovelsyre, samt natriumazid, blynitrat, heksammin, hydrogenperoksid og salpetersyre. På mørkeloftet oppbevarte han bl.a. 1 gassbeholder inneholdende PETN (pentritt), minst 1 glass med rester av PETN og en plastbeholder inneholdende ca. 34 gram pentritt. Stoffene er eksplosive og/eller brannfarlige eller utgangspunktet for fremstilling av eksplosiver.»**
- (3) Post II i tiltalebeslutningen gjaldt overtredelse av straffeloven 2005 § 311 første ledd bokstav c «for å ha anskaffet eller innført fremstilling som seksualiserer barn», og post III gjaldt våpenloven § 33 jf. § 27 a første ledd «for å ha overtrådt bestemmelsen om at skytevåpen eller en vital våpendel samt ammunisjon skal oppbevares forsvarlig nedlåst».
- (4) Senja tingrett avsa dom 18. desember 2018. Domsslutningen punkt 1 lød:
- «1. A, født 00.00.1975, dømmes for**
 - en overtredelse av straffeloven (2005) § 190 annet ledd,
 - en overtredelse av straffeloven (2005) § 311, første ledd bokstav c) og
 - en overtredelse av våpenloven § 33, jfr. § 27a første ledd
til en straff av fengsel i fem måneder. Straffeloven (2005) ... § 79 bokstav a) og straffeprosessloven § 40, annet ledd har kommet til anvendelse.»
- (5) Tingretten fant altså at forholdet i tiltalen post I ikke var grovt etter straffeloven § 191. A ble også dømt til inndragning av en rekke gjenstander og til å betale sakskostnader med 3 000 kroner.
- (6) A anket over domfellelsen etter post I og II i tiltalen, samt straffutmålingen. Hålogaland lagmannsrett, som anså forholdet etter post I som grovt etter straffeloven § 191, avsa 17. juni 2019 dom med slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00.1975, dømmes for overtredelse av straffeloven § 191 jf. § 190 annet ledd og straffeloven § 311 første ledd bokstav c), sammenholdt med det forhold som er endelig avgjort ved Senja tingrett sin dom av 18. desember 2018, til fengsel i fem – 5 – måneder.»**
- (7) A anket til Høyesterett over lovanvendelsen for begge tiltaleposter, samt straffutmålingen. Høyesteretts ankeutvalg tillot 12. september 2019 anken fremmet for så vidt gjelder lovanvendelsen under post I og straffutmålingen.

- (8) A har prinsipalt anført at de beslaglagte stoffene ikke var av et slikt omfang eller oppbevart på slik måte at straffeloven § 190 kommer til anvendelse, og subsidiært at forholdet ikke rammes av straffeloven § 191. Under enhver omstendighet bør straffen settes ned.
- (9) *Påtalemyndigheten* har gjort gjeldende at lagmannsrettens lovanvendelse er korrekt, og at straffen ikke er for streng. Anken må derfor forkastes.
- (10) *Mitt syn på saken*
- (11) På bakgrunn av observasjoner av kjemikalier i As bolig under etterforskningen av forholdet beskrevet i tiltalen post II foretok politiet 28. mars 2017 ransaking hos ham med grunnlag i siktelse etter brann- og eksplosjonsvernloven. Det ble blant annet tatt beslag i flere typer kjemikalier, herunder flere utgangsstoffer for eksplosiver, det vil si stoffer som kan benyttes til å produsere eksplosiver. Også forskjellige typer pyroteknisk materiale ble beslaglagt.
- (12) I februar 2018 ba politiet Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om en faglig vurdering av kjemikaliene og eksplosivene som var funnet. DSBs uttalelse, som forelå 21. mars 2018, la til grunn at A ikke hadde lovlig adgang til å inneha flere av kjemikaliene, og at oppbevaring av de øvrige stoffene måtte skje i samsvar med aktsomhetsplikten som følger av lov og forskrifter. Beslagene omfattet blant annet eksplosivt stoff og kjemikalier som kan benyttes til å produsere høyeksplosiver. På grunnlag av denne uttalelsen utferdiget politiet tiltalen 8. juni 2018.
- (13) A har forklart at kjemikaliene stammer fra da han tidligere drev med pyroteknikk i forbindelse med oppskyting av nyttårsraketter. I yngre år laget han sammen med venner mindre mengder pentritt, som de for moro skyld forsøkte å sprengte i en bunkers. Han har ikke kjøpt kjemikalier siden 2010, da nytt og strengere regelverk trådte i kraft. Siden har kjemikaliene forblitt stående på hans bopel.
- (14) Lagmannsretten la på grunnlag av As forklaring til grunn at han i voksen alder utelukkende hadde brukt kjemikaliene til pyroteknikk, og at han ikke hadde drevet med pyroteknikk siden årsskiftet 2010-2011. Det er således bare tale om oppbevaring.
- (15) *Rettslige utgangspunkter*
- (16) Før jeg går inn på de spørsmål saken gjelder, gjør jeg kort rede for det rettslige rammeverk for oppbevaring av eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver, det siste heretter omtalt kun som utgangsstoffer.
- (17) Tiltalen er basert på straffeloven §§ 190 og 191, som lyder:

«§ 190. Ulovlig befatning med skytevåpen, eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt, og gjentatt eller på graverende måte, overtrer bestemmelsene om ulovlig innføring, avhendelse, erverv eller besittelse av skytevåpen eller ammunisjon i våpenloven.

På samme måte straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt, og gjentatt eller på en graverende måte, overtrer bestemmelsene i brann- og eksplosjonsvernloven §§ 5, 19, 20 eller 20 a eller bestemmelser gitt i medhold av disse.

§ 191. Grov ulovlig befatning med skytevåpen, eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver

Grov ulovlig befatning med skytevåpen, ammunisjon, eksplosiver eller utgangsstoffer for eksplosiver, straffes med bot eller fengsel inntil 6 år.

Ved avgjørelsen av om befatningen er grov, skal det særlig legges vekt på

- a) **hvilken type og hvor stort omfang overtredelsen gjelder, og**
- b) **om den av andre grunner er særlig farlig eller samfunnsskadelig.»**

- (18) Bestemmelsene kom inn i straffeloven ved lov 7. mars 2008 nr. 4 og trådte i kraft 1. oktober 2015 sammen med straffeloven 2005 for øvrig.
- (19) Første ledd i § 190 gjelder forholdet til skytevåpen og ammunisjon mv., som tidligere var uttømmende regulert i våpenloven 9. juni 1961 nr. 1 med tilhørende forskrifter. Annet ledd, som ble lagt til grunn av lagmannsretten, gjelder forholdet til brann- og eksplosjonsfarlige stoffer mv., som tidligere var uttømmende omhandlet i brann- og eksplosjonsvernloven 14. juni 2002 nr. 20 med tilhørende forskrifter.
- (20) Det fremgår av Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) side 255 at formålet med de nye reglene i straffeloven var å motvirke utbredelsen av ulovlige våpen og ammunisjon og med det begrense muligheten for at slike gjenstander brukes til å begå straffbare handlinger. Videre ble det fremhevet at begrunnelsen for å regne ulovlig befatning med skytevåpen som et særlig alvorlig forhold som bør være regulert i straffeloven, gjelder med samme styrke for sprengstoff.
- (21) Lovstrukturen innebærer at ulovlig befatning med skytevåpen, eksplosiver og utgangsstoffer er underlagt et sanksjonssystem med tre trinn: Mindre overtredelser er sanksjonert etter henholdsvis våpenloven § 33 og brann- og eksplosjonsvernloven § 42 annet ledd med bot eller fengsel i inntil tre måneder. Overtredelser som er gjentatt eller foretatt på graverende måte, faller inn under straffeloven § 190, og straffes med bot eller fengsel i inntil to år. Grov ulovlig befatning med skytevåpen, ammunisjon, eksplosiver mv. rammes av straffeloven § 191, som har en øvre strafferamme på fengsel i seks år.
- (22) Departementet gikk i proposisjonen på side 255–258 og i kommentarene til §§ 190 og 191 på side 346–347 nærmere inn på grensene mellom de ulike trinnene i straffebestemmelsene og straffutmåling. Dette kommer jeg tilbake til.
- (23) Jeg nevner at ordlyden i § 190 annet ledd opprinnelig bare viste til forskrift 26. juni 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff (eksplosivforskriften). Ved lov 29. mai 2015 nr. 36 ble bestemmelsen endret til sin nåværende ordlyd med henvisning til nærmere bestemte bestemmelser i brann- og eksplosjonsvernloven og tilhørende forskrifter.
- (24) Bakgrunnen for den siste lovendringen var implementering av Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 98/2013 om markedsføring og bruk av utgangsstoffer for eksplosiver. Forordningen var vedtatt etter terroraksjonene i Madrid i 2004 og i London i 2005 og hadde til formål å styrke borgernes sikkerhet. Den innebar at det måtte legges begrensninger på markedsføring og bruk av ammoniumnitrat – som allerede var underlagt begrensninger i Norge – og ytterligere 14 kjemiske stoffer og stoffblandinger. I forbindelse

med gjennomføring av direktivet i norsk rett fastsatte DSB med hjemmel i brann- og eksplosjonsvernloven forskrift om håndtering av utgangsstoffer for eksplosiver 2. juni 2015 nr. 588 (utgangsstoff-forskriften).

(25) Etter endringen viser § 190 annet ledd til overtredelse av brann- og eksplosjonsvernloven §§ 5, 19, 20 og 20 a og bestemmelser gitt i medhold av disse. De sentrale reglene i vår sak er § 5 i loven, hvoretter enhver plikter å vise alminnelig aktsomhet og opptre på en slik måte at brann, eksplosjon og annen ulykke forebygges, samt eksplosivforskriften og utgangsstoff-forskriften.

(26) *Lovanvendelsen*

(27) Jeg gjør først kort rede for de straffbare forhold.

(28) I tilknytning til skyldspørsmålet uttaler lagmannsretten følgende:

«Lagmannsretten finner det bevist utover tvil at tiltalte forsettlig har oppbevart eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver som i art og omfang rammes av brann- og eksplosjonsvernloven. Det vises til lovens § 5 første ledd, hvor det fremgår at enhver, også privatpersoner, plikter å vise alminnelig aktsomhet og opptre på en slik måte at brann, eksplosjon og annen ulykke kan forebygges. Videre utgjør forholdet et så graverende brudd på brann- og eksplosjonsvernloven at straffelovens bestemmelse § 190, annet ledd, kommer til anvendelse. Overtredelsen anses ikke som liten. Det vises til Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) s. 256. For øvrig vises det til tingrettens vurdering som anses dekkende for lagmannsrettens syn.»

(29) Domfellelsen i lagmannsretten knytter seg for det første til pentritt (PETN) som A var i besittelse av. Etter eksplosivforskriften § 2-4 er enhver håndtering av eksplosiv vare forbudt med mindre annet fremgår av forskriften eller særskilt tillatelse gitt i medhold av forskriften. A har erkjent å ha oppbevart pentritt, som er et høyeksplosivt stoff og faller inn under nevnte forbudsbestemmelse.

(30) Lagmannsrettens dom knytter seg videre til oppbevaring av om lag 12 kilo KNO₃ (kaliumnitrat), om lag 5 kilo KC₁O₄ (kaliumperklorat), om lag 2 kilo NH₄NO₃ (ammoniumnitrat), om lag 5 liter svovelsyre og om lag 3,5 kilo svovel, samt uspesifiserte mengder natriumazid, blynitrat, heksamin, hydrogenperoksid og salpetersyre. Når det gjelder mengdene, uttaler lagmannsretten:

«Tiltalte har anført at veiingen av kjemikaliene er unøyaktige, og at det må gjøres betydelig fradrag i mengden angitt i tiltalen. Lagmannsretten har som tingretten kommet til at det hefter usikkerhet omkring vekt. Det må derfor gjøres et skjønnsmessig fradrag for emballasje, og det må tas høyde for at veiing med baderomsvekt kan ha gitt unøyaktige vektangivelser. Det er likevel slik at selv om det gjøres betydelige fradrag vil det fortsatt være snakk om store kvantum.»

(31) Når det gjelder pentritt, har partene i skranken i Høyesterett uttrykt enighet om at det kan legges til grunn at A oppbevarte til sammen 10 gram.

(32) Oppbevaring av kaliumperklorat, ammoniumnitrat, hydrogenperoksid og salpetersyre er forbudt etter utgangsstoff-forskriften § 6. Når det gjelder kaliumperklorat, forutsetter dette imidlertid en konsentrasjon på minst 40 vektprosent, og for ammoniumnitrat at stoffet inneholder minst 16 vektprosent nitrogen fra ammoniumnitrat. Ifølge DSBs uttalelse av 21. mars 2018 fremgår det ikke av politidokumentene hvilken konsentrasjon disse to

stoffene hadde, og det fremgår heller ikke av lagmannsrettens dom om det på annen måte er ført bevis for konsentrasjonskravene. Jeg kommer tilbake til betydningen av denne uklarheten.

- (33) A har i ulike rom i sin bolig, på mørkeloftet og i garasjen oppbevart betydelige mengder stoffer som er eksplosjons- eller brannfarlige eller giftige, jf. oppregningen i tiltalen. Dette representerer brudd på aktsomhetsplikten i brann- og eksplosjonsvernloven § 5 og – såfremt de øvrige vilkår er oppfylt – straffeloven § 190 som viser til denne bestemmelsen. Siden § 191 etter sin ordlyd bare omfatter eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver, rammes forholdet imidlertid bare av den sistnevnte bestemmelsen for så vidt gjelder slike stoffer.
- (34) Jeg går nå over til spørsmålet om de overtredelser av brann- og eksplosjonsvernloven §§ 5 eller 20 a med tilhørende forskrifter som A har begått, må anses foretatt «gjentatt eller på en graverende måte», slik at forholdet faller inn under straffeloven § 190 annet ledd.
- (35) Det fremgår av Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) på side 256 at § 190 kun var ment å ramme de mer alvorlige tilfellene:
- «Departementet foreslår at dette kommer til uttrykk ved kriteriet 'gjentatt eller på graverende måte' overtrer våpenloven. Derved kommer det klart frem at lovforslaget § 190 kun kommer til anvendelse når overtredelsen etter en helhetsvurdering ikke anses som liten.»**
- (36) I kommentarene til § 190 er dette formulert slik at «det kun er de mer alvorlige overtredelsene av ulovlig befatning med skytevåpen og ammunisjon som rammes av bestemmelsen». Det fremgår videre at tilsvarende skal gjelde for sprengstoff og eksplosjonsfarlig stoff. Som eksempel på overtredelser som ikke var ment å rammes av straffeloven § 190, er det i Straffelovkommisjonens delutredning VII, NOU 2002: 4 punkt 9.7.2 nevnt ulovlig erverv av skytevåpen ved arv og mindre alvorlige formalforbrytelser som skjer i næring.
- (37) I Prop. 52 L (2014–2015), som gjelder tilføyselsen i brann- og eksplosjonsvernloven § 20 a tredje ledd bokstav a om forbud mot privatpersoners befatning med utgangsstoffer, presiseres det på side 31 at «terskelen for hva som er graverende er forholdsvis lav».
- (38) A har på ulike steder i sin bolig oppbevart 10 gram pentritt, som er et kraftig eksplosivt stoff, utgangsstoffer og dessuten en rekke eksplosjons- eller brannfarlige stoffer og oksiderende stoffer.
- (39) Jeg finner det klart at disse forholdene etter en helhetsvurdering representerer noe mer enn en liten overtredelse av det relevante regelverket, slik at vilkårene for anvendelse av straffeloven § 190 annet ledd er oppfylt.
- (40) Det neste spørsmålet er om As forhold er å anse som «grovt», slik at også § 191 om *grovt* ulovlig befatning med blant annet eksplosiver og utgangsstoffer kommer til anvendelse. Det fremgår av bestemmelsens annet ledd at det ved avgjørelsen særlig skal legges vekt på hvilken type og hvilket omfang av skytevåpen, ammunisjon, eksplosiver eller utgangsstoffer overtredelsen gjelder, og om den av andre grunner er særlig farlig eller samfunnsskadelig.

(41) Grensedragningen er i proposisjonen på side 346 utdypet slik:

«Kjerneområdet til bestemmelsen vil være tilfeller av ulovlig befatning med skytevåpen mv. som ledd i organisert kriminalitet eller terrorvirksomhet, men anvendelsesområdet er ikke begrenset til dette.»

(42) Det fremgår som nevnt av lagmannsrettens dom at kjemikaliene som A har oppbevart, er kjøpt før 2010 og siden er blitt stående i hans bopel. As overtredelser av brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter er altså begrenset til oppbevaring, som imidlertid har vært langvarig.

(43) Selv om anvendelsesområdet for § 191 ikke er begrenset til forhold som har tilknytning til organisert kriminalitet eller terrorvirksomhet, er dette bestemmelsens kjerneområde. Utenfor dette kjerneområdet kan § 191 blant annet komme til anvendelse hvor forholdet av «andre grunner er særlig farlig eller samfunnsskadelig». Dette kan for eksempel skyldes at det dreier seg om store mengder produkter som er utsatt for en særlig risiko for tyveri, eller at det foreligger en ekstraordinær brann- eller eksplosjonsfare.

(44) A oppbevarte som nevnt 10 gram pentritt. Et vitne fra DSB forklarte imidlertid for tingretten at dette fremstår «som en forholdsvis liten mengde og således ikke alene utgjør noen stor fare». Et annet vitne fra DSB forklarte i lagmannsretten at det er «tilstrekkelig å tilsette ½ - 1 gram PETN for å lage en bergeksplisjon».

(45) Under omtalen av den aktuelle oppbevaringen uttalte lagmannsretten følgende:

«Det følger av rapporter fra ransakingen at det ble gjort funn av kjemikalier i trappegangen 1. etasje, soverom i 1. etasje, våpenrom 1. etasje, laderom 1. etasje, bod 2. etasje, mørke-/kaldloft i 2. etasje, bod 2. etasje og garasjen. Tiltalte forklarte at noe av årsaken til at kjemikalier var spredd var at det var rester etter flyttelasset hans fra Tromsø tilbake i 2010, samt at han pusset opp et rom i boligen. [Vitnet fra DSB] forklarte at det utgjorde en ekstra risiko at kjemikalene var spredd rundt i boligen. Ved en eventuell brann ville det ikke være mulig å beregne eller forutsi hvor eller når en eksplosjon kan oppstå. Det gir også økt risiko for at kjemikalier kan komme på avveie, for eksempel ved innbrudd.»

(46) Videre pekte lagmannsretten på at A hadde forklart at han som ansatt på fiskebåt hadde en turnus som innebar at han oppholder seg på sjøen ca. én måned om gangen, og at det var kjent i nærmiljøet at han har interesse for pyroteknikk. Dette er forhold som øker risikoen for tyveri.

(47) Ved vurderingen av om As forhold faller inn under straffeloven § 191 legger jeg betydelig vekt på at han ikke har noen forbindelse med organisert kriminalitet eller terrorvirksomhet, at den oppbevarte mengden pentritt var forholdsvis liten, og at omfanget av oppbevarte utgangsstoffer var relativt begrenset. Jeg finner under disse omstendigheter – til tross de risikoøkende faktorer jeg har gjort rede for – ikke grunnlag for å anvende straffeloven § 191 på forholdet.

(48) Jeg nevner at det for min vurdering av hvilken straffebestemmelse som kommer til anvendelse på As forhold, ikke er utslagsgivende om de mengder av kaliumperklorat og ammoniumnitrat som han oppbevarte, oppfylte konsentrasjonskravene i

utgangsstoff-forskriften. Uklarheten i lagmannsrettens dom på dette punkt er derfor uten betydning for rettsanvendelsen.

- (49) Min konklusjon er etter dette at vilkårene for anvendelse av straffeloven § 191 ikke er oppfylt.
- (50) *Straffutmålingen*
- (51) Brudd på straffeloven § 190 annet ledd straffes med bot eller fengsel inntil to år.
- (52) Lagmannsretten, som la § 191 til grunn, tok utgangspunkt i syv til åtte måneders fengsel for forholdet i tiltalens post I. De øvrige postene i tiltalen ble ansett som bøteforhold og behandlet som skjerpene omstendigheter ved straffutmålingen. Etter fradrag for lang saksbehandlingstid, fastsatte lagmannsretten etter en samlet vurdering straffen til fengsel i fem måneder.
- (53) For så vidt gjelder skytevåpen og ammunisjon viderefører § 190 strafferammen på fengsel inntil to år i den tidligere bestemmelsen i våpenloven § 33 første ledd annet punktum. Med hensyn til sprengstoff eller annet eksplosjonsfarlig stoff innebar lovforslaget imidlertid en betydelig straffeskjerpelse i forhold til brann- og eksplosjonsvernloven § 42, som hadde en strafferamme på bot eller fengsel inntil tre måneder. Departementet så ingen grunn til at slike tilfeller burde vurderes mildere enn brudd på våpenloven, og sammenhengen i regelverket tilsa følgelig en felles strafferamme, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) side 257. Etter lovendringen i 2015 må dette også gjelde for utgangsstoffer.
- (54) Det følger av dette at tidligere praksis om overtredelse av brann- og eksplosjonsvernloven gir liten veiledning om straffutmålingen. Derimot er det av interesse å se hen til nyere praksis knyttet til befatning med så vel våpen som eksplosiver.
- (55) Jeg finner en viss veiledning i dommene i Rt-2014-1302 og HR-2018-1659-A.
- (56) I den første av disse sakene hadde domfelte om natten i beruset tilstand hatt med seg en ladet revolver inn på et utested i Oslo sentrum der det var mye folk. Han hadde tatt med våpenet med tanke på selvforsvar mot personer som var ute etter ham. Førstvoterende fant det ikke tvilsomt at forholdet falt inn under den dagjeldende bestemmelsen i våpenloven § 33 annet ledd, som hadde en strafferamme på fengsel inntil fire år, og tok utgangspunkt i en straff av fengsel i seks måneder.
- (57) Saken i HR-2018-1659-A gjaldt en ung mann som hadde laget en sprengladning og tatt den med til Grønland i Oslo for å detonere den der. Sprengladningen hadde begrenset skadepotensial, men tiltalte hadde tatt sikte på å gi inntrykk av et terrorangrep, og det ble lagt stor vekt på de terrorlignende omstendighetene. Handlingen falt inn under straffeloven § 191a, som rammer befatning med skytevåpen mv. i den hensikt å begå en grov straffbar handling og har en strafferamme på fengsel inntil seks år. Det ble i den konkrete saken tatt utgangspunkt i fengsel i opp mot ett år.
- (58) Vår sak har – i motsetning til de to sakene jeg har referert – som nevnt ingen tilknytning til andre kriminelle forhold enn de brudd på brann- og eksplosjonsvernloven som tiltalen direkte gjelder. Jeg viser her til at lagmannsretten la til grunn at A i voksen alder utelukkende har brukt kjemikaliene til pyroteknikk, altså fyrverkeri eller lignende.

- (59) Jeg nevner i denne sammenheng også at det som nevnt ikke fremgår av lagmannsrettens dom om utgangsstoff-forskriftens konsentrasjonskrav til henholdsvis kaliumperklorat og ammoniumnitrat er oppfylt. Jeg legger til grunn for straffutmålingen at dette ikke er bevist, og jeg ser derfor bort fra besittelsen av disse stoffene i denne sammenheng.
- (60) Jeg anser forholdene i de to sakene jeg har referert, som vesentlig mer alvorlige enn forholdene i vår sak, hvor skadepotensialet i hovedsak er knyttet til konsekvensene i tilfelle brann i det området med småhusbebyggelse der As bolig ligger, og risikoen for tyveri med sikte på bruk av de oppbevarte substansene til kriminelle formål.
- (61) As forhold har større likhet med saken i Rt-2002-381, som gjaldt ulovlig erverv av et gevær og en pistol. Tiltalte i den saken ble domfelt etter daværende første ledd annet punktum i våpenloven § 33, som svarer til nåværende § 190 første ledd i straffeloven. Våpnene var funksjonsdyktige, og det var lett å skaffe ammunisjon til dem. De var dessuten overlatt til en annen person, som ikke oppbevarte dem på forskriftsmessig måte. Høyesterett kom til at det måtte reageres med en kortere ubetinget fengselsstraff. Tiltaltes anke over lagmannsrettens dom på ubetinget fengsel i 21 dager ble forkastet.
- (62) Det følger av det jeg har sagt, at straffenivået i den foreliggende saken bør ligge vesentlig lavere enn i de to første høyesterettsavgjørelsene jeg har referert. Det gjør seg imidlertid gjeldende sterke allmennpreventive hensyn, og det bør derfor reageres med en ubetinget fengselsstraff. Jeg er kommet til at fengsel i 40 dager er et passende utgangspunkt.
- (63) De to andre forholdene som A er dømt for, mener jeg i likhet med lagmannsretten isolert sett skulle ha medført bøter, og forholdene behandles som skjerpene omstendigheter ved utmålingen av fengselsstraffen, jf. straffeprosessloven § 40 annet ledd.
- (64) A har anført at han må få fradrag i straffen som følge av lang saksbehandlingstid. Det tok ca. elleve måneder fra ransaking fant sted hos A til DSB ble kontaktet av politiet. Dette er for lang tid. For øvrig kan jeg imidlertid ikke se at det er noe å si på saksbehandlingstiden.
- (65) Etter en samlet vurdering mener jeg at straffen bør fastsettes til fengsel i 30 dager.
- (66) Jeg stemmer etter dette for denne

DOM :

~~Lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 30 – tredivet – dager.~~ Lagmannsrettens dom endres slik: A, født 00.00.1975, dømmes for overtredelse av straffeloven § 190 annet ledd og straffeloven § 311 første ledd bokstav c), sammenholdt med det forhold som er endelig avgjort ved Senja tingrett sin dom av 18. desember 2018, til fengsel i 30 – tredivet – dager.*

- (67) Dommer **Normann:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (68) Dommer **Arntzen:** Likeså.
- (69) Kst. dommer **Sverdrup:** Likeså.
- (70) Dommer **Møse:** Likeså.
- (71) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

~~Lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 30 – tre – d – a – g – e – r.~~ Lagmannsrettens dom endres slik: A, født 00.00.1975, dømmes for overtredelse av straffeloven § 190 annet ledd og straffeloven § 311 første ledd bokstav c), sammenholdt med det forhold som er endelig avgjort ved Senja tingrett sin dom av 18. desember 2018, til fengsel i 30 – tre – d – e – d – a – g – e – r.*

* Rettet 11. desember 2019 i medhold av straffeprosessloven § 44.

Erik Møse
(sign.)